

OSEBNI ZAIMKI V KI-STAVKIH

Posebni obliki oziralnih zaimkov **ki** in **kateri** smo spoznali v gradivu o oziralnih zaimkih v slovenščini. Tam si lahko prebereš, kdaj uporabiti katero obliko in na katere stvari moraš biti posebej pozoren.

Preglavice včasih povzročajo tudi osebni zaimki, ki jih pogosto uporabljamo v ki-stavkih. Poglejmo si par primerov.

*Poišči čevlje, ki si **jih** kupil prejšnji teden.*

Poišči čevlje, ki imajo bele vezalke.

*Pokliči prijatelja, ki **ga** že dolgo nisi videl.*

Pokliči prijatelja, ki stanuje v sosednjem bloku.

*Kje je učiteljica, ki si **jo** srečal na hodniku?*

Kje je učiteljica, ki uči matematiko?

Kaj opaziš? V prvem, tretjem in petem primeru smo v ki-stavkih uporabili **osebni zaimek**. V teh primerih se z zaimki nanašamo na **predmet v glavnem stavku** (čevlji → jih; prijatelj → ga; učiteljica → jo). V ki-stavkih je torej predmet izražen z zaimkov, **vršilec dejanja ali nosilec stanja pa je nekdo drug** (ti si kupil čevlje; ti ga že dolgo nisi videl; ti si jo srečal na hodniku).

V drugem, četrtem in šestem primeru imamo v glavnem stavku prav tako predmet oziroma osebo. Razlika pa je v tem, da je **ta ista oseba oz. predmet tudi vršilec dejanja ali nosilec stanja** v ki-stavku. Tako so torej čevlji tisti, ki imajo vezalke, prijatelj stanuje v bloku in učiteljica uči matematiko. Če poenostavimo, lahko torej rečemo, da **osebni zaimek v ki-stavki** uporabimo takrat, **ko beseda, na katero se ta zaimek nanaša, ni osebek**. Če imamo torej v ki-stavku **drugega vršilca dejanja ali nosilca stanja** (oz. osebek), moramo **predmet** nujno **izraziti z osebnih zaimkom**. Poglejmo si še par primerov.

*Pes, ki **ga** je videla **Mojca**, je glasno lajal.*

(**osebek** = Mojca, **predmet** = pes/ga)

*Od kod je prijateljica, ki **jo** je **mama** poklicala po telefonu?*

(**osebek** = mama, **predmet** = prijateljica/jo)

*Recitiraj pesem, ki **jo** je napisal **Ivan Minatti**.*

(**osebek** = Ivan Minatti, **predmet** = pesem/jo)

*Film, ki smo **ga** gledali v šoli, je dobil oskarja.*

(**osebek** = mi, **predmet** = film/ga)

AMPAK

Pes, ki sedi na ograji, je glasno lajal.

(osebek = pes)

Od kod je prijateljica, ki govori po telefonu?

(osebek = prijateljica)

Recitiraj pesem, ki ima vsaj 3 kitice.

(osebek = pesem)

Film, ki traja dve uri in pol, je dobil oskarja.

(osebek = film)

.

Zapomni si: če **beseda**, ki jo opisujemo v ki-stavku, **ni osebek**, jo **izrazimo z osebnim zaimkom**.

Zelo pozorni moramo biti tudi na **položaj osebnega zaimka v ki-stavku**. V povedih v sedanjiku se ta vedno uporablja na drugem mestu, torej takoj za besedico ki. Poglejmo si par primerov.

Obrok, ki **ga** imam najraje, je zajtrk.

Prinesi copate, ki **jih** nosiš v hiši.

Tina je prijateljica, ki **jo** mama pokliče vsak dan.

V **pretekliku** in **prihodnjiku** oz. v primeru, ko imamo **sestavljeno obliko glagola**, pa je položaj osebnega zaimka odvisen od **glagolske osebe** in **zanikane** ali **trdilne** oblike glagola. Poglejmo si nekaj primerov.

To je pes, ki **sem/sva/smo ga** videl/videla/videli včeraj.

To je pes, ki **si/sta/ste ga** videl/videla/videli včeraj.

(!) To je pes, ki **ga je** videl včeraj.

To je pes, ki **sta/so ga** videla/videli včeraj.

To je mačka, ki **je nisem/nisva/nismo** videl/videla/videli.

To je mačka, ki **je nisi/nista/niste** videl/videla/videli.

To je mačka, ki **je ni/nista/niso** videl/videla/videli.

V zgornjih primerih so **osebni zaimki** obarvani **modro**, **pomožni glagoli** pa **oranžno**. Kot vidiš, se pri trdilih oblikah glagolov v pretekliku ali prihodnjiku osebni zaimek uporablja **na tretjem mestu**, za besedico ki in pomožnim glagolom. Izjema je samo **tretja oseba ednine**, kjer se ta besedni red **obrne**. Pri **nikalnih oblikah glagolov** v pretekliku ali prihodnjiku pa za besedico ki vedno uporabimo **najprej osebni zaimek**, nato pa pomožni glagol.

VAJE

Vstavi manjkajoče osebne zaimke. V nekaterih primerih osebne zaimke ni.

Računalnik, ki _____ uporablja oče, je že star.

Ali si že prebral knjigo, ki si _____ dobil za rojstni dan?

Mi podaš torbo, ki _____ leži na mizi?

Vabljeni na okroglo mizo, ki _____ bo vodil nekdanji župan mesta.

Pomembno je jesti sadje, ki _____ vsebuje veliko vitamina C.

Prinesi prosim darilo, ki _____ je poslal Ivan.

Uporabljamo najnovjšo tehnologijo, ki _____ je razvil Google.

To so najpomembnejši podatki, ki _____ ne smemo spregledati.

Filme, ki _____ prikazujejo naravo, zelo rad gledam.

Kosilo, ki _____ je pripravila Mojca, je okusno.

Popravi napake (napačen osebni zaimek ali besedni red).

Prinesi prosim zelenjavo, ki je jo mama kupila na tržnici.

Se spomniš soseda, ki ga je ves čas sedel na balkonu?

Pogovarjali smo se o temi, ki nismo je poznali.

Torto, ki jo sta včeraj spekli mama in sestra, smo že pojedli.

Aplikacijo, ki jo deluje preko spleta, uporablja že vsak.

Pokazal ti bom bližnjico, ki nisi je še nikoli videl.